

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:
Főter, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyosón.

Bérművelten leveleket csak ismertetkezől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főter, a törvényszék melletti Neumann-háznak utczára nyúló helyiségében.

Hirdetések díjazabály szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz fordva:

Egész évre	12 fr.
Fél évre	6 fr.
Negyed évre	3 fr.
Egy hónapra	1 fr.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 fr. — kr.
Fél évre	7 fr. — kr.
Negyed évre	3 fr. 50 kr.
Egy hónapra	1 fr. 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Az események fordulata.

Arad, augusztus 31.

Hogy a diplomáciai megállapodások és mesterfogások oly kíméletlen meghiusulást szenvedjenek, mint szenvedtek a bolgár forradalom előidézése alkalmával, arra példa alig jön elő a történelem lapjain.

A szerb és bolgár háboru újbóli kitörése látszólag annyira elő volt készítve, hogy már feszülten vártuk az első ágyu elsülését. A dologból nem lett semmi, sőt ma már Milán király távirati uton üdvözlöi Sándort, a bolgárok pár nap előtt trónvesztett fejedelmét, s szinte biztosra vehetjük, hogy Milán e tette által egy szerb-bolgár szövetségnek vetette meg alapját.

Sándor fejedelem akaraterős kormányzása, mely az orosz törekvéseknek éppen nem látszott hízleget, indító okul szolgált az orosz diplomácia-nak Bulgáriában belforradalmat idézni elő, hogy a beavatkozásra jogos alapot nyerhessen. A forradalom sikerült is annyiban, hogy Sándor fejedelem egy éjszakai merénnyel trónjától megfosztatva, az oroszok kezébe került, de mert a népjog örve alatt ily módon lefolyt forradalom sokkal jobban látszott kedvezni az orosz törekvéseknek, mintha erőszakos beavatkozás által a többi hatalmak féltékenységét ellenintézkedések megtételére hívták volna ki, Sándort engedték szabadon menni, s egy szép reggel arra ébredtek, hogy az elűzött bolgár fejedelmet visszaküldjék a népe, sőt érdekében ellenforradalom támadt, melynek sikerült az ország kormányát is kézbe venni, s az orosz forradalmárokat börtönbe hurcolni. Így a Sándor elűzéséhez fűződött remények, hogy Bulgáriában ismét sikerüljön fog az orosz érdekeknek érvényt szerezni, egyszerre meghiusultak.

Ezalatt pedig Bismarck Kálnokyval, majd Gierssel szépen megállapodtak abban, hogy engedik Sándort utjában futamodni, s a fejedelmi szék betöltésénél a pusztán orosz igényeknek nem fognak nehézségeket támasztani azért, hogy legyen oka a muszkakancsukának meglegedni azzal, hogy a balkáni fejlemények egészen az ő szája ize szerint mennek, s ennek fejében a másik két hatalom elnyerhesse az orosz czár ama nagy kegyét, hogy az európai békét nem fogja háborus játékkal megzavarni.

És ime, most mind e számítások

keresztül huzvák, a hozzá kötött remények nagyrészt meghiusulvák, mert Sándor az iránta tanusított nemes ragaszkodásból erőt merítve, visszatért Bulgáriába trónját elfoglalni, szembeállva a hatalmas orosz uralkodó retentó haragjával, s a megállapodásaiban zavart diplomaták durrogó bosszszankodásával; s mind e megváltozott viszonyok dacára nincs kockára vetve sem a Balkán békéje, sem Bulgária jövője, mivel a hatalmak egyrésze előbb is Sándor mellett foglalt állást, másrésze pedig, mely a béke kedvéért hajlandóságot mutatott Oroszországgal együtt tartani, csak örvendeni tud, hogy kényszerhelyzetéből a körülmények kiségtették.

Ha igaz, hogy Vilmos császár maga iparkodott Sándor atyját fia visszatérte biztonságáról megnyugtanni, akkor a legkevesebb okunk lehet attól tartani, hogy a népei közé visszatért s nagy lelkesedéssel fogadott fejedelem uralkodása egyhamar megzavartatnák. Sándor fényes győzelmet aratott, a legszebbet, minőt valaha hadvezér arathatott. Népszerűsége akkorrát nőtt, hogy vele szembeállni veszelly nélkül még egy Oroszország sem érezhet elég bátorságot, azok pedig, akik eddig kényszerhelyzetükben egyenest támogatására nem mehettek, népek erős nyomása alatt kényszerítvék legalább arra, hogy az ellenfél támogatásától ellálljanak. Oroszország egy éjszaka olyan játékok vesztett, mit tan helyreütni soha sem sikerülend. Elvesztette pedig azzal, hogy számításait a romlatlan bolgár nép Sándor érdekében irgalmatlanul keresztül huzta s ezzel igazolni iparkodott helyességét e régi közmondásnak: »Tempora mutantur et nos mutamur in illis.«

(K. B.)

Magyar evang. lelkesek Ausztriában.
Alsó-Ausztra egyik evangélikus községe nem rég egy magyar lelkeszt hívott meg, hogy mint administrator végezze a lelkeszi teendőket. Ebből az alkalomból az osztrák vallás-és közoktatási miniszter rendeletben figyelmezteti az evangélikus községeket, hogy ily esetek, a midőn t. i. külföldi evang. lelkesek hivatnak meg az osztrák evangélikus egyház-községek által, lehetőleg korlátlanul s megjegyzji, hogy miniszteri engedély nélkül külföldi lelkeszek osztrák ev. egyházközségekben lelkeszi teendőket nem végezhetnek.

A köztisztviselők elleni fegyelmi eljárás.
A közigazgatási tisztviselők elleni fegyelmi eljárásról s a községekről szóló törvényeziknek hatályba lépése alkalmából Fabiny Teofil igazságügyminiszter a bíróságok és ügyészségekhez rendeltetett intézett, mely szerint a bíróságok tartoznak a közigazgatási tisztviselők, a községi előjáróság tagjai, továbbá a törvényhatósági és községi segéd-és kezelő személyzet tagjai ellen hozott végzéseket, határozatokat és ítéleteket a közigazgatási bizottságokkal közölni. — Ha oly állású tisztviselő ellen idittatik a büntető eljárás, ki tagja a közigazgatási bizottságnak vagy aki első sorban a közigazgatási bizottság fegyelmi hatósága alatt áll: ugy az ügyében hozott végzések, határozatok és ítéletek szintén közlendők a közigazgatási bizottsággal. Oly esetekben, midőn az illetékes fegyelmi hatóságok a fegyelmi eljárás függőben tartása mellett az iratokat a büntető eljárás megindítása végett a királyi bíróságokhoz teszik át, az ilyen büntügyeket mindenkor soronkívül tárgyalják és intézzék el. — A rendelet szorosan meghatározza ama végzéseket, határozatokat és ítéleteket, amelyek a közigazgatási bizottságokkal közlendők.

Kálnoky gróf külügyminiszterről írták
a bécsi lapok, hogy közelebb Franzensbadba érkezik. E hír minden alapot nélkülűl z. — Kálnoky gr., kinek eltökélt szándéka volt a budapesti jubilaris ünnepélyekre lenni, látát oly erősen megsértette, hogy sem járn, sem állni hosszabb ideig nem képes, és így akadályozva leend a megjelenésben, de bizonyos, hogy még ő felsége budapesti tartózkodásának ideje alatt, oda le fog utazni.

A gőzkazánok kezelése.
A közmunka-és közlekedési min. kir. miniszter, a következőkben intézte valamennyi megye és önálló törvényhatósági joggal felruházott város közigazgatási bizottságához.

A budapesti és környékbeli gőzgépezők és kazánfűtők egyesületének f. évi július hó 18-án a m. kir. belügyminiszteriumhoz intézett, s a m. kir. földművelés-, ipar-és kereskedelemügyi miniszterium által f. évi július hó 27-én 40.451. szám alatt hoztam áttett beadványában, panasz emel aziránt, hogy a gőzgépek és gőzkazánok körüli szolgálatra sok helyen még ez időszerint is képesítés nélküli egyének vannak alkalmazva; a mi által egyrészt a közbiztonság veszélyeztetik, másrészt pedig a szabályszerű képesítési bizonyítványt ellátott egyének keresetükben megrövidíttetnek.

A gőzkazánok mikénti kezelésének ellenőrzése a czim hatáskörébe tartozván, — a fennevezett egylet érintett beadványa folytán felhívom a czimet, hogy az ottani államépítészeti hivatal szigoruan utasítsa, hogy az időszaki kazánvizsgálat alkalmával kiküldöttjei által a gép és kazánkezeléssel foglalkozó egyének képesítése felül is meggyőződést szerezzen s a netán észlelt rendellenességeket, az 1885. évi októberhó 13-án 30.215. szám alatt kibocsátott szabályrendeletet értelmében leendő további eljárás végett — a czimnek haladéktalanul jelentse fel.

férj; — sok nő boldog volna, ha megtisztelném figyelmemmel s ön . . .
— Csak arra kérem, hagyjon el! — esdekel a nő.
— Ha akarnám, sem tehetném, mert a czár parancsolta, hogy jöjtek ide. A czár parancsának pedig engedelmeskedni kell. Ő parancsolta, hogy udvaroljak önnek s én megfogom önt eszokolni.
Botorkálva lépett előre a halálos félelemtől reszkető nő felé. De mielőtt megülehetne volna, felpattant mögöttük egy rejtekajtó és a nyílásban a czár jelent meg.
— El innen! — parancsolá tompa hangon. Szemeiben sötét tűz égett és arca el volt torzulva.
— De apám, te parancsolád . . .
— El innen, nyomorult, — sziszegett verbe boruló szemekkel a czár; — nem azt parancsoltam én neked, hogy állati ittasságodban lépd át e küszöböt!
— E néhány kerty pálinkáért, annyit lárma!
— E néhány kerty pálinkát drágán fogod megfizetni. El innen, ha mondom.
Alexei tántorogva hagyta el a szobát.
A czár ziháló mellett nézett utána; oda rohant a becsukódó ajtóhoz és hatalmas ök-lével nagy csapást mért az oszlopára. Mintha egy titán megfenyegtetné az eget.
— Vége, vége mindennek! — nyögött.
El akarta hagynia termet, de maga előtt látta a hercegnőt, aki térdre borulva emelte föl könyörgőleg mind a két kezét.
— Szabadonon meg tőle. Mindent inkább, csak ezt ne!
— Legyen nyugodt, gyermekem! — biztatta a czár, — jóra fordul minden.

VÁROSI KÖZÜGYEK

— Arad város szeptemberi közgyűlése. —

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1886. évi szeptemberhó 9-ik napján d. után 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében felveendő tárgyaknak sorrendje.

1. A polgármester havi jelentése.
2. A nagyméltóságú közmunka és közlekedési m. kir. miniszterium intézménye a város községei részéről felterjesztett folyó évi utantartási költségelőirányzat jóváhagyása tárgyában.
3. A Nagymélt. m. kir. belügyminiszterium rendelete a város községei által kezelt kórház-, cseléd-menház, árva-és lelencház, tisztai nyugdíj és a Neuman Dániel-féle alapoknak 1885. évi szerkesztett számadási ki-vonatának felülvizsgálata tárgyában.
4. U. a. a város községe által tervezett járványkórház felépítésének engedélyezése, s az építési költségek erejéig a város községeinek a kórházalap irányában feun-álló tartozásának törlesztése tárgyában.
5. A tanács jelentése az arad-csanádi vasutak igazgatóságának átírására a város községe tulajdonát képező 2504 □ öl maros-parti üretelek átengedése tárgyában.
- 6) ifj. Urbányi Béla pénztári ellenőr kérvénye fokozatos előléptetés iránt.
7. A városnál üresedésre jött fogalmazói és pénztári ellenőri állásoknak választás utján leendő betöltése.
8. A tanács szabályrendelet i javaslata: a) a vértett kiirtása és terjedésének meg-gátlása tárgyában; b) az élelmészre szolgáló kisebb 4 lábú élő állatokkal való bánásmód iránt; c) a város belterületén való ut-és csatorna-építések nézve.
9. A tanács jelentése az adófelügyelőség által 1886. július hóban le és előírt állami adók után eső községi adók le, illetőleg elő-írása iránt.
10. A tisztí ügyész jelentése dr. Grossmann Jakabval 210.20 □ öl marosparti telek adásvétel iránt kötött szerződés biztosíté-kaiknak jelzálogi bekebelezéséről.
11. A tanács jelentése, Szentpétery Antalnak Kazinczy-utca 3. sz. a., Szlavitsék Józsefnek Tokoly-tér 5. sz. a., Cseh Katalinnak Retek-utca 13. sz. a., Wessely Ferencnek Hassinger-utca 5. sz. a., Tenner Arminnak Wesseleny-utca 21. sz. a., Keresztes Hinner Teréznek Kápolna-utca 15. sz. a., Dreher Antalnak Forray-utca 3. sz. a., Wanitschek Ferencnek Poltura szoros-utca 6. sz. a., Domonkos Józsefnek Ferenc-tér 1. sz. a., Akos Györgyének Vecsey-utca 13. sz. a. telken épült új épületek köz-ségi adómentessége iránt.
12. Müller Ferencznek Kiss Katalin kérvénye szőlősnő oklevélnek kihirdetése iránt.
13. A gazdasági szék jelentése a jövő évben szükséges zab-és szalmaszállításra.
14. U. a. a nyomtatványok készítése.
15. A gazdasági szék jelentése a fenyo-és tölgyfa anyagok szállítása.
16. U. a. a legelő-sori utkiközvetése iránt kitűzött árjeltek; továbbá
17. U. a. a bor-, sör-és pálinkamérei

— Soha! Inkább meghalok, semmint az övé legyek!
— Komolyan mondta ezt?
— Komolyan és lelkem mélyéből.
A czár nagyot sohajtott és elfordult tőle. Oda ment az ablakhoz és homlokát a hideg üveghez szoritotta. Sokáig állott így s mikor ujra megfordult, akkor nyugodt volt.
— Szavánál fogom önt, — mondá szilárd hangon — ön nem elhet Alexei-val, haljon tehát meg.
Sarloita Amália bánulva tekintett rá.
— Amit mondtam, az törvény, — folytató rideg hangon a czár, — én czárnót ke-restem önben az orosz trón számára, de csalódtam erejében és akaratában. Az első megpróbáltatásán hátrált s ezt nem bocsátha-tom meg, Önnek meg kell halnia.
— Meg akar gyilkolni?
— Nincs talán erre jogom? Én vagyok az ur élet és halál fölött ebben az országban. Hat órát adok önnek, készüljön el az étellel, amint tud. Estefél bejövök és egy üvegcse mérget adok önnek át. Ki fogja triteni és Alexei ismét szabad lesz.
— A czár különösen mosolygott e szavaknál és elhagyta a termet.

IV.
A Balti-tenger tükren a könnyű szellő játszik a habokkal. A napsugár enyeleg a hullámokkal és csabító mosolya fényt áraszt a végtelen víztömegre. Az ősz utolsó dertje borul a sik tengerre és búbiája még a legrideg-géb szivbe is önt reményt.
Egy nagy hadihajó siklik végig a hullámokon. Orosz zászló lobog árbocán és a legényesség is csupa oroszokból áll. Két nap előtt hagyta el a kikötőt, ahol valamennyi hajón a

jognak a heti piszcokon és az országos vásárok alkalmával gyakorlása iránt.
18. U. a. a Barbus-dűlőbeli 40 hold föld bérbeadása iránt tartott árverések eredményéről.

Institoris Kálmán, főjegyző.

A pápa Magyarországhoz.

Több ízben tettünk említést a XIII. Leo encyclicájáról, melyet Budavára visszafoglalásának kétszázados emlékűnépe alkalmából intézett Magyarországi püspökeihez. Az apostoli körlevél eredeti latin nyelven Símor János bíboros hercegprímáshoz küldetett Esztergomba, a pápának azzal az utasításával, hogy az a primás személyes felügyelése alatt fordíttassék le magyarra és csakis ez a fordítás közzétessék a nagyközönséggel.

Nem térhetünk ki a fontos irat közlése elől, s több tekintetben érdekes részeit a következőkben adjuk:

Az encyclica bevezető szavai ezek: „Amit hön s régen óhajtottunk, hogy hozzátok, mi-ként nebany más nemzet püspökeihez, alkal-masan intézhessük apostoli szózatunkat s pe-dig azzal a szándékkal, hogy veletek közöljünk nézeteinket mindarról, a mi a kereszténység fölívágoztatására s a magyarok üdvére válnék, arra épen e napokban a legjobb alkalom nyílt, midőn Magyarország Buda visszavételé-nek kétszázados emlékét örömjünnéssel üli meg. — A magyarok nemzeti dicsőségében örökre kiválóan fog ragyogni a tény, hogy őseiteknek jutott osztályrészül, hogy az ellen-ség által másfél századon át megszállva tar-tott fővárost hősies kitartással visszafoglalták.

Kiemeli ezután, hogy mily nagy érdemei voltak a pápának a törökök ellen vívott küz-delmekben és dícsérettel emlékezik meg, hogy a magyarok őseinek dicső érnevei az utódoiban sem haltak ki. Ez alkalmat nyujt a körlevélnek szólni a s o t i a l i z m u s b o l folyó veszedelmekről, melyekből eddig Magyarország még meg volt kímélve. A s o t i a l i z m u s veszedelme arra int, hogy „mindinkább örködjünk és törekedjünk, hogy Magyaror-szagon virágozzék, uralkodjék a vallás s a keresztény intézmények tisztelben tartassa-nak. Azert óhajtandó mindennekelt, hogy az egyház egész Magyarországon teljes és sér-tetlen szabadságot élvezzen, ama szabadságot, melynek máskor örvendett s melyet csakis a közióra szokott használni. Ugyanis leglőbb vágyunk, hogy a törvényből eltávolítottassék mindaz, ami az egyház jogaitól nem áll össz-hangzásban, cselekvési képességet csökkenti s a catholikus hitvallással ellenkezik.“

Áttér ezután az encyclica a házassá-gi, az ifjusági, és a papási nevelésének kérdéseire s így foly-tatja:

„A mi a házassági frigyot illeti, azon legyetek tisztelendő testvérek, hogy mely-gyökeret verjen az emberek szívében a házassá-gy szentsége, egysége és fölbonthatatlansá-gáról szóló catholikus tan, gyakran emlékez-tessetek a hívőket, hogy a keresztény házassá-gy természeténél fogva egyedül az egy-házi hatalomnak van alávetve; mit ta-nit az egyház a polgári házasságról, mily szándékkal és lelkiállattal engedelmeskedjék a

gyászlobogó lengett. Gyászolták a fiatal trón-örökösnek hirtelen halálát.

De ezen a hajón nem leng fekete lobogó. Talán nem is tudják, hogy az orosz birodal-mat nagy csapás érte?

A fedélzetten fiatal nő ül és nézi a tenger csudait. Végtelen bámulat tükrözik vonásai-ban, melyet nem kelthetett egyedül a tenger látása.

Ez a nő csudálkozik, hogy m é g é l.

Most egy tengerésztiiszt lép hozzá és ezüst tálcán levelet nyujt neki át. Aztán meghajlja magát és szólanul távozik.

A fiatal nő elolvassa a sorokat:
„Sarloita Amália, kedves gyermekem! — e szavakkal kezdődik a levél. — Péter, az oroszok czárja, küldi önnek üdvözlétét. Kock-zára tettem mindent s elvesztettem a játékom. De önt sikerült megmentenem. Megígértem, ha nem tehetem nagy uralkodónóvé, boldog nővé fogom tenni. Megtartom ígéreteimet. A mit ön ívott, nem volt méreg, ha n e m á l o m i t a l. Ön meg van halva a világnak, de elhet a boldogságnak. Ez a hajó elviszi önt Uj-Orleansba, ahol Monroi Charles lakik. Legyen az övé, legyen az élet s gondoljon a multra, mint egy gonosz álomra.

P é t e r .“
Uj-Orleans földjén egy kis házikó áll. Zöld liget veszi körül, mosolygó virányra nyílik belőle kiállítás. Magas fák között gerle-pár bűg, de bűgása nem emlékeztet többé fájdalmas zokogásra, hanem úgy hangzik, mint a boldogok susogása.
... Hogy mi lett Alexeiből, Nagy Péter czár fiából, azt följegyezte a történet.

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája

(Szeptember 1.)

Egy kérdőjel.

(Elbeszélés.)

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —
Írta: Tábori Róbert.

(Vége.)

A Kreml-palota egyik termében fiatal hölgy ül. Sarolta Amália hercegnő, aki néhány pillanat mulva először találkozik férjével, Alexei orosz trónörökösével.
Huszonegy óra mult el, mióta a czár-al találkoztak s még mindig visszhangzottak lelkében ama kegyetlen szavak. Nőiesége föllázdát egy pillanatra azon gondolatnál, hogy őt csupán eszköznek tekintik. De aztán esüggedten és megtörtén hajította meg fejét.

Mit is tett volna távol hazájától, távol mindazoktól, akiket ismert és szeretett? Egy erős kéz ragadta meg és toltá előre ellen-állhatlan erővel; ugyanazon kéz, mely ezek életét áldozta már föl önző, bár hatalmas cseljainak.

Nem lehet szó ellen. Vól, itt csak engedelmességre lehet gondolni. Az a kéz ősz-szezuza őt, ha nem engedelmeskedik.
De hátha nem is olyan sötét a jövő? Hátha meg lehet vele alkudni? Csak le kell mondani a mult édes álmáról, elfeledni mind-azt, ami a szívet megrezgette és kedves ér-zelmeimet töltötte. Csak le kell mondani a szerelemről és helyette megbá-lyozni a hi-űg nagyravágyással.
Sarolta Amália büszkén emelte föl a fejét és hangosan mondá:

— Meg fogok vele barátkozni!
... E pillanatban rémülten kiáltott föl. A szemközti ajtón tántorogva lépett be egy alak és állati vigyorgással szemlélte a fiatal nőt. Egyetlen tekintet elég volt arra, hogy lássa, kivel van dolga.
Egy holtrészeg, egy pálinkától ittas emberrel.
— Kicsoda ön? Mit akar itt? — kiáltott magánkivül a hercegnő.
Amaz bután bámult rá, aztán röhögni kezdett.
— Hogy ki vagyok? Szép kérdés! Ki le-betek más, mint az ön férje.
— Ön? . . Ön! ön volna Alexei her-cezeg?
— Biz én vagyok Alexei, a jó Alexei, a szép Alexei, a korhely Alexei. Így nevezett el apám, az oroszok czárja. Ugy-e szép ti-tulus?
— Az nem lehet!
— Miért ne lehetne? Azért, mert kissé többet ittam a rendesnél? Csak meg kell ün-nepelnem azt a napot, midőn először látom feleségemet.
— Távozzék! — kiáltott büszkén a her-cegnő.
— Azt már nem teszem, — válaszolt a trónörökös az ittasoknak macakosságával; — apám rám parancsolt, hogy ide jöjtek és ime itt vagyok!
— Istenem! Istenem! — rebegett a fiatal hölgy s lüktető homlokára szoritotta két kezét. Meg volt törve azon undorító látvány folytán, melyet e férfi nyujtott.
— Tudja édesem, maga nagyon köve-telő, — folytatta eszklő hangon a részeg

katholikus ember e törvényeknek; hogy a katolikus embernek tilos és pedig a legfontosabb okoknál fogva tilos a katolikus hitvallásról nem lévő keresztényekkel házasságra lépni, és hogy a ki ezt az egyház meghatalmazása és engedélye nélkül tenné, az az Isten és egyháza ellen vétkezik. Az az anyai szükegyes, melyben hiányzik meg az életközösség is, az ember legfőbb érdekében a vallásban — e házassági frigy a család és az államnak védelmére szükséges a legkezelebb gyümölcsöt hozza. Azért kétségtelül nemcsak a vallás, hanem a haza körül nagy érdemeket szerettek maguknak azok, a kik két évvel ezelőtt egy lélekkel, nyílt és bátor szavazatukkal visszavetették a magyar országgyűlés elé terjesztett, a keresztények és zsidók közötti házasságról szóló törvényjavaslatot s keresztül vitték, hogy a régi házassági törvény érvényben maradjon, ily egyetértés, ily állhatatosság uralkodjék közöttük mindannyiszor, valahányszor a katolikus ügyért küzdeni kell, s megőri a győzelmet.

Nem kisebb haszon háramlik az államra, ha az ifjúság helyes és bölcs nevelésére már a gyermekkorban fogva kellő gond fordítatik. Gurunkat és erkölcsit jellemzi az, hogy nagyon sokan vannak nagy törévvel azok, hogy a tanulói ifjúság az egyház érdekében s a vallás legüdvösebb befolyásától távol tartassék. Kedvelik és sürgetik mindentelén az ugynevezett felekezeti néki ügyes és laicus iskolákat ama szándékkal ugyanis, hogy a tanulók a legszentebb dolgokat illetőleg a legnagyobb tudalanságban és teljes világkörüben nőjenek föl. S mivel a baj terjedtebb és nagyobb is, mint az alkalmatlan orvosság, látni, mint szaporodik a lelki javakkal mitse törődő, vallástalan s gyakran tisztelen ifju nemzedék. E nagy csapást, isztelenül testvérek, minden töteket lehet gondnal és törévvel tartások távol a ti magyar hazától. Hogy az ifjúság már gyermekekortól kezdve a keresztény erkölcs és keresztény bölcseségben neveltesék, ez kerpap nemcsak az egyháznak, de az államnak is lehető legnagyobb érdekében áll.

S ezt nemcsak az elemi, hanem a közép- és felsőiskolák is akarjuk érteni. Oseiteknek s leginkább királyi iskoláknak és püspökeiknek kegyeltes bölcsesége és jótékonyasága számos és jeles tudományintézetet létesített. Élenk emlékeztetben él nálátok a halás utókor által dicsőített Pázmány bíboros, esztergomi érsek, a ki a budapesti katolikus nagy egyetemet alkotta s bő alapítvánnyal ellátta. Valóban jól esik visszaemlékeznünk, hogy e nagy művet, azzal a tisztá és őszinte szándékkal létesíté, hogy a kath. hit terjesztessék, s II. Ferdinánd ezt az intézetet megerősíté, hogy a kath. vallás ott, ahol nraikodott, rendíthetetlen fennálljon, ahol megíngattatott, ismét helyreálljon s az istenítisztelet mindenütt terjedjen.

Azonban, ha egyáltalán a közjóknak annyira érdekében áll az ifjúság nevelése, ugy még inkább érdekében áll azoknak nevelése, kik a papi pályára készülnek. Erre tisztelendő testvérek, legjobban kell törékdenetek, erre lefőbb gondot és fáradságot fordítanotok, mert a növendékpap a papnak reménye és megkezdett képe; s mennyire függ a papoktól az egyház disze s egysermind a népek örök üdvé, azt a ti jól tudjátok. A növendékpapok nevelésben okvetlenül kétféle szükséges a tudomány az ész művelésére, az erény alkálékotok kélatesbülésére. Oly tanárokat s lelki vezéreket válasszatok, a kik okosság, bölcsesség s tapasztalatban a többiek közül kiválnak; a bszervezetet pedig közzé kellé, hogy a növendékek ne csak láthatassanak soha semmit, ami az általtal ellenkezik, hanem bővelkedjenek mindazon segédeszközökben, amelyek az áhatat épöljék, alkalmas gyakorlatoknál serkentessenek, hogy a papi erényekben napról napra előmenetel tegyenek. A papság nevelésére fordított gond és szorgalmatok a legkívánatosabb gyümölcsöt fogja nektek teremni, s érezni fogjátok, hogy püspöki hivatalotokat sokkal köny-

nyebben és sokkal nagyobb haszonnal viselhetitek. Szükséges azonban, hogy még továbbra terjedjenek ki atyai gondjaitok, arra t. i. hogy papjaitokat kötelességeik teljesítésében figyelemmel kísérjétek. Bölcsen és szelíden, miként ez hozzátok illik, ördökjétek, hogy világiás szellemel sohase öltönek, hogy haszonvágó és világi gondok ne vezérlejkétek, sőt inkább erényeik- és szent életükkel példa gyanánt ragyogjanak, mitsem lakandva soha az ima buzgalomban és tiszta szívvel járulva a legszentebb titkokhoz.

Ezen erényekkel diszeskedő papság által nem csekély részben lesz gondoskodva a népről is, mely a hogy szereti az egyházat, és híven ragaszkodik ősi vallásához, ép oly készséggel és örömmel bízza lelki üdvének munkálását az oltár szolgáira. Azonban mitsem szabad elmulasztanotok, a mi alkalmas arra, hogy a katolikus hit a hívők seregében tisztán megőriztessek az evang. fejelyem a tetben, az életben, az erkölcsökben föntartassék. Gondoskodjatok, hogy a lelkek üdvének eszközésére többjór tartassanak szent missziók, és ezek élre állítsatok elismert szentegü férfiakat, a kiket Jézus Krisztus szelleme lelkesít s a felebaráti szeretet hevit. Az uralgó tevélyek távollatására és kiirtására terjesztessenek a nagy közönség között hasznos iratok, melyeknek tartalma megfeleljen az igazságnak és elősegítse a jó erkölcsöt. Jól tudjuk, hogy ezen dicséretre méltó és hasznos célra már néhány társulat jött létre s nem sikertelenül működik. Nagyon óhajtuk tehát, hogy e társulatok mind számban szaporodjanak, mind uszról-napra bővebben gyümölcsözzenek.

Végezetül e szavakkal fejezi be az apostoli körlevelet:

„Oseiteknek a félelmetes ellenség fölött, Budánál oly dicsőn kivított győzelmek nemcsak a harci vitézségnek tulajdonítandó, hanem a vallás erejének is, mely valamint kezdetben országok hatalmának és nagyságának szűlője volt, úgy a jövőre nézve a hazán belül a jótélekné, a haza határain túl a dicsőségnek záloga. — Hogy e dicsőség, jótéleket Isten anyjának a Boldogságos Szent Szűznek eszedése által, kinek oltalmára Magyarország fölajánlatott, s kitől nevé is nyeré, osztályrésztül jusszon, szívből kívánjuk, s ugyanez okból buzogn kérjük Szent-István pártfogását, aki országotokat a jótélemynek minden nemével ékesíté s gyarapítá s miként bizton reméljük, arra kegyelmes tekinté az égől s megvédi azt hatalmas pártfogásával.

E reményben szívünk teljéből adjuk az Urban, Reátok, Tisztelendő testvérek, egyenként, papságotokra és összes népetekre a mennyei adományoknak zálogát, atyai jóakaratunknak jelét, apostoli áldásunkat.”

Külföld.

Sándor bolgár fejedelem vasárnap este Gyurgyevóba érkezett, hol a bolgár kndótségg fogadta. A fejedelem megérkezésekor a kirendelt díszszázad tisztelgett s a zenekar a bolgár himnuszt játszotta. Sándor fejedelem legelőbb is a Stambulov vezetésé alatt megjelent küldöttséghez lépett és Stambulov-ot szívélyesen megölelte. A mindenfelől oda seregelt roppant néptömeg viharos „Hurrah” kiáltásokba tört ki. E pillanat meglátó volt. Sokan könyeztek, s maga a fejedelem is mélyen meg volt indula. Valamennyien, még az idegenek is lelkesen üdvözölték a visszatérő fejedelemet. A föllobogzott yachtokat s hajókat ezernyi tömeg lepi el, mely szintén viharosan éljenezte a fejedelemet. A bolgár flottilla ágyudörgéseit a ruszcsuki erődökről folhangzó üdvözlések viszonzták.

Sándor fejedelem ugyanarra a vatra szállt, mely őt Renibe vitté, s a tömeg szűnői nem akaró lelkes kiáltással kísérve, Ruszcsukba ment.

Ruszcsuki bevonulása valóságos diadalmenét volt. Stambulov, ki már korábban érkezett Ruszcsukba, a kikötő hidján várta s fogadta a fejedelemet, a kinek látására özsegy gyűlt közönség lelkes kiáltásokba tört ki. Erre Stambulov a katonatisztek s a nép közül többen vállalkoztak a fejedelemmel szembe, hogy a fejedelemet s a tömeg leirhatatlan lel-

kesztlége közt a palotába vitték, hol mindjárt minisztertanács ült össze.

Sándor fejedelem a következő táviratot intézte Stambulowhoz: Jövök Vidinbe s a hadi szemle után — ha elég erődök leszünk — élén csapataimnak, melyek már egyszer győzelemmel bizott bennünket, bevonulok Sziphiába. Segítem Istenben és vitéz bajtársaimmal!

„A Daily Telegraph” levelezője értesül, hogy Sándor fejedelemet egy hatalom birta a visszatérésre, mely hatalom szükség esetében tettel is kész támogatni szavait.

A legtöbb hétfő reggeli londoni lap kifejezést ad azon aggályának, hogy a bolgár fejedelem visszatérése komoly bonyodalmasakra szolgálhat okot.

„Morning-Post” véleménye szerint Angolországban, Németországban, Ausztria-Magyarországban és Olaszországban közösen kellene Oroszországnak oda kiáltaniok: „Hand-off! Európa bekeje és biztonságá haladéktalan cselekvést kíván, hogy eleje vétesse annak, hogy Oroszország a fennálló szerződéseket továbbra is sértégesse. hogy utójjára is megszálhassa Konstantinápolyt. A nagyhatalmak határozott magatartása által el volna érhető ez eredmény, a fegyverhez való folyamodás nélkül is. Ha Oroszország továbbra is agresszív magatartást tanusítana és esztelen igényeirel nem akarva lemondani, lehetőleg hamar észre kell teríteni. Középe-Európa megunta már a helyzetet, mely bérítja a kereskedelmet, roppant fegyverkezést tesz szükségessé és az egész világot bizonytalanságban és aggodalomban tartja a jövőt illetőleg.

„Daily News” szerint, Sándor fejedelem elhatározása közel hozta Európát a háborúhoz.

„Times” azt gyanítja, hogy Sándor bolgár fejedelem visszküldte az angol kormány fejezékét, melyet White kézbesített neki Bukarestben. (?) Az idézett lap szerint minden jótéleket, hogy a császár és tanácsadói abban állapodtak meg, hogy a bolgár fejedelemnek a legelőbb egyelőre elismertessenék. Ha ez így van, Bismarck bizonyára ugyanazt fogja tenni.

Hogy Milán királyi valóban királyi módon és utógonolat nélkül baráti jóbort nyújtott Sándor bolgár fejedelemnek, bizonyítja az, hogy Sándor fejedelemhez Ruszcsukba barátságos táviratot intézett, melyben neki a bolgár néppel és hadsereggel hűségéhez szerencsét kíván. A diplomatai összeköttetés Szerbia és Bulgária között valószínűleg a legrövidebb idő alatt helyreállítottatik.

Egy második bolgár kormány megalakulása Stambulow elnökletével itt kiinos feltűnést okozott. Sophiából proklamatiók hozattak nyilvánosságra, melyek lelkesült szavakban jelentik, hogy Sándor fejedelem legközelebb Ruszcsukból visszatér Sziphiába, trónját ismét elfoglalandó.

Legújabb posta.

„A bolgár államcsiny.” Bécsi irányadó körök nezte a bulgáriai események megítélésében az államesiny végrehajtása óta egészen a legújabb fejleményekig mit sem változott. A bécsi irányadó körök felfogása a hir vétele óta az volt, hogy ha a bolgár nemzet többsége a fejedelem ellen nyilatkozott volna, akkor visszatérése teljes lehetett volna. A dolgok ilyen fordulatával azonban, hogy a bolgár néppel és hadsereggel majdnem egyhangulag kifejezést adott azon óhajának, hogy a régi rend helyreállítsassék. Sándor fejedelem törvényes uralkodónak tekintendő, kinek hatalmi körébe beavatkozni ugyancsak egyetlen idegen hatalomnak sem. Nemesjoga az irányadó politikai körök nem tartják tapintatos dolognak, a saját előlétes hangon ir Oroszországnak, hogy meg csak arra való, hogy a forradalom balsikere fölött ugysis felingerült közvélelményt még jobban

ujabb gaszágló van dolgunk. Gondoljon vizsgálata után a sok mindenféle esetre, melyek fölött az egész világ hiába törte fejét! Semmi egyebet nem lehet megállapítani, mint a büntényt, ellenben az eszközök, melyekkel az végrehajtható, a legmelyebb homály fedé. Vas pénzárak kinyílnak, mintha varázsvesszővel érintették volna. Kincseiket feltárják és ismét bezárásnak a nélkül, hogy az erőszak alkalmazásának legkisebb nyoma is látszanék az üzletekben, melyeket a „Feltalálhatlanok” meglátogattak. egy tégra sem mozdult helyéről és egy deszka sem lett felre tolvá. de a pénz és értéktárgy mind elűnt. A „Feltalálhatlanok” benyomulnak lakott helyiségekbe, és senki sem látja, sem hallja őket; tetteik csodáknak tűnnek fel.

„Reménytelen.” gnyulódott a rendőrtanácsos halk hangon, „hogy e tolvajok csodátelei nem tartoznak az ön hitelvé közé?”

„Az nem mondhatom, de azért azon nézetben vagyok, hogy oly eszközök fölött rendelkeznek, melyekről nekünk eddig még sejtelmünk sincs. Vagy talán önök, tanácsos ur, van fogalma, arról, hogy ma e táska miként raboltott ki?”

„Ha Holzer ártatlanságát föl akarjuk lételezni, akkor mindenesetre nehéz elfogadható magyarázatot találni. Nem tartom azonban lehetetlennek, hogy azon pillanatban, melyben a bankházat elhagyta, egy keszen tartott, teljesen hasonló táskát nyomtak a kezébe. Az ilyen mesterfogások néha bűmulatramító ügyességgel hajthatnak végre.”

„Ki tehetné volna ezt, hány embernek kellett volna egyetérténi? És Holzer azt valja, hogy e táska azon pilanattól kezdve, melyben lezaratott, nem került ki kezei közül!”

Ugyanekkor dr. Neuberger a rendőrtanácsoshoz lépett.

„Megtörtént,” mondá halkan, „Holzer alszik.”

Kronfeld rögtön a két orvoshoz fordult.

felingerelje. A német külügyi hivatal, ugy látszik minden conjuncturális politikát tartózkodva, a végleges eredmények akarja bevérdni, hogy azokhoz képest szabja meg jövődőt magatartásának irányát.

A bécsi orosz nagykövetség tagjai idegen collegaikkal folytatott magánbeszélgetésükben azon vélelményüknek adott kifejezést, hogy Oroszország nem is gondol oroszországi eszközök alkalmazására és esse ágában sincs Bulgáriába bevonulni. Egyeként Oroszország viszonya a bolgár fejedelemhez a régi marad. Diplomatai körökben bizonyosságnak tekintik, hogy Szerbia és Bulgária közt a diplomatai érintkezés meg fog újítani.

Sándor fejedelem Ruszcsukban kiáltványt intézett a bolgár néphez, melyben a Stambulow kormányzata által érvenyestett rendszabályokat jóváhagyta, a Stambulow által alkított kormányt, valamint Mutkuruwot is, mint a bolgár hadsereg főparancsnokát, megerősíté; köszönetet mond ug a népek mint a hadseregnek, a trónhoz válásog viszonyok közepett tanusított hűségükért és hogy Bolgárszág függetlenségéért és a bolgár nép becsületéért sika szállottak, és végül az ég áldását kéri Bolgárszagra, melynek jólétéért mindnyájan egyesült erővel működjenek közre.

A fejedelem hétfőn reggeli 8 órákor érkezett Szisztovába. A fogadták még sokkal lelkesültebb volt a ruszcsukinál; valóságos diadalmenét volt. A nép kifogta a fejedelem kocsijából a lovakat és maga vonta a kocsit a templomig, hol háláadó istenítisztelet tartott. A fejedelem 10 órákor indult Tirnovába.

Pétvárvót az utolsó bulgáriai események megerősítik azt a hitet, hogy Oroszország az augusztus 21-iki eseményekre támaszkodva fog rendet csinálni Bulgáriában s nem kéri ki a nyugati hatalmak tanácsát. — „A Nowoje Wremja” ugy vélekedik, hogy a mostani kormányt Európa nem ismerheti el s már a jelenlegi állapot is elégedően indokolná az occupatiót. A frezensbadi találkozás igen megnyugtató hatással volt s még Katkow is tegnap rózsás színben látta a dolgot. Moszkvában a gasteini találkozás Canossának tekintik Ausztria-Magyarországra, s nagy veszedelemnek a szlav világra nézve. Szerbük óva intik a háborútól, melybe szerintük monarchiánk akarja beleválni s a bulgár forradalmat a nyugati hatalmak művének mondják, melyek mint 1877-ben most is háborúba kényszerítik meverti Oroszországot, a pétvári „Wjedomosti” utal a rögtön occupatio kivihetlenségére, mert a szárazföldi út Bulgáriába el van zárva s a víziutra hiányoznak a kellő eszközök és Románia megelégzése, mely tisztok a nagyhatalmak megalatztatásától függ. Az occupatio Oroszországot Európa zsandárjának színében tüntetné fel. A bevonulás eventualitását szem előtt kell tartani, de egyelőre az időpont meghatározása lehetetlen.

A bolgár fejedelem egész utazása alatt Románián át ug a bolgár gyarmatosok mint a román népesség részéről a legintézetőbb módon üdvözöltetett. A belügyminiszter utasította a megyefőnököket, hogy teljesen a fejedelem rendelkezésére álljanak. Bukarestből királyi wagonban utazott tovább Sándor fejedelem s a vonat Maruzi királyi rendőrizgató és Cantacuzenovo vasuti igazgató kíséretével egész Gyurgyevóig, Beldiman sophiái román ügyvivő pedig egész Ruszcsukig, Smardzaban katonai tisztelegéssel fogadták a fejedelemet, ki két testvérelé Lajos és Ferencz József hercegekkel utazt.

Hiteles oldalról megvizsgálják a romániai mozgósításról szóló híreket. Románia békét akar s az európai hatalmakkal egyetértő nyugodtan várja az események fejlődését.

Darmstadtól jelentik újban, hogy Hesenai Sándor fejedelem, a bolgár fejedelem atya, egy magyaragu katonatiszt előtt közelekedé nyilatkozott: „Az ész és a józan gondolkodás fiamnak azt parancsolják, hogy ne térjen vissza Bulgáriába; de a becsület törvényei s a fejedelmnek és katonának kötelessége azt parancsolják, hogy ne riadon vissza semmiféle veszélytől, mely reá Bulgáriában várakozik, s ha kell, életét is kockáztára tegye. En fiamat elveszett embernek tartom, ha Bulgáriába visszatér s mégis magam

„Kérem ez állapotot hivatalosan megállapítani.” Ugyanekkor dr. Neuberger a rendőrtanácsoshoz lépett.

„Megtörtént,” mondá halkan, „Holzer alszik.”

Kronfeld rögtön a két orvoshoz futott.

„Kérem ez állapotot hivatalosan megállapítani.”

Dr. Neuberger figyelmeztette az urakat mindazon jelenségekre, melyek a hypnotikus állapot kétségeltelen jeleit képezik. A két orvos oly tüzzel kísérletezett, mely nagyon is elurulta, hogy mindent szivezebben constaltak volna, mint az alvást.

Holzer szürkült és rázták, de mitsem értett; szemhéjait fölemelték és egy légszeszlámpa lángját irányozták szemébe, de minden eredménytelen maradt.

Igy aután, miután meg néhány további megíphetős drasztikus, sikertelen kísérletet tettek, kényszerülve kijelentették, hogy itt csakugyan beállott az, a mit közönségesen hypnotikus állapotnak neveznek.

Dr. Neuberger meghajította magát és ismét a rendőrtanácsoshoz fordult.

„Bátorkodom figyelmeztetni,” mondá, „hogy most bekövetkezhetik talá, fontos titkok leleplezése és valószínűleg azon személynek közlése megítelése, a ki a minként mindnyájunkat foglalkoztató rejtélyes bűntényt elkövette.”

„Tényleg hiszi ön ezt?”

„Az teljesen kétségtelen, foltéve, hogy Holzer András csakugyan a gyanított módon kényszerítetett az átvett összeg kiadására.”

„Mimódon magyarázza meg a bekövetkező vallomásokat?”

„Nagyon egyszerű módon. Tudvalevő dolog, hogy ébren senki sem tud felőle semmit, ammi hypnotikus állapotban vele történt. Erre szemlelkeznünk az állapotban legnagyobb megelődítése is teljesen sikertelen; minden ez irányban tett kísérlet negatív eredményt adott.

tanácsolom neki, hogy menjen oda, hova k telessége szólítja.

Egy befolyásos bolgár államférfi legutóbb a következő figyelemre méltó nyilatkozatot tette: „Ugy Oroszországnak, mint Bulgáriának érdekében főképp az állna, hogy a legújban lezajlott eseményekből eredő tanulság ne muljon el nyomtalanul s tanuljanak belőle a pétvári vezető körök. Ismét bebizonyult, hogy Oroszország nem is gondolkodik a magyarországi képviselői mily könnyelműen és hamisan értesítettek kormányukat a bolgár nép érzelmeiről. Ezen nyolcz éven át ily módon folytatott tudósítások eredmények, hogy az orosz államférfiak a hibás lépések egész sorozatát követték el Bulgáriával szemben. Minden atól függ, vajjon a Hitzowo, Sziphiába és Kojanov-féle emberek továbbra is megtárik-e hiteket Pétvárvót, vagy végre valahára elvesztik azt.

Az orosz occupatióhoz szól ismét két orosz lap. A pétvári félhivatalos „Wjedomosti” felteve azon esetet, hogy Sándor bolgár fejedelem Bulgáriába visszatér, (mely eset most bekövetkezett (elkerülhetetlennek tartja az occupatiót. Ugyancsak így nyilatkozik a pétvári „Svet”. Ez utóbbi kifejté, hogy Bolgárszágban csak puszta hitű fejedelem uralkodhatik, s hogy Bulgáriának éppen ug kell az orosz érdekek ophatiájába jutnia, mint Bosznia és Hercegovina az osztrák-magyar érdekek sphaerájába került. A „Wjedomosti,” azonban megjegyzi, hogy Oroszország Bolgárszág ügyeibe való beavatkozására megválasztja a kellő időpontot, ha mindjárt várakoznia is kellene és hogy „Bolgárszágban a rend helyreállítására” csak annyiban hoz áldozatot, amennyiben azok közvetlenül az orosz érdekeknek használnak.

TÁVIRATOK.

— A király a történelmi kiállításon. —

Budapest, aug. 31. (Az „Aradi

Közönség” eredeti távirata.) Királyi Őfelség ma délután a kiállítás meglátogatta a történelmi kiállítást. Közönség nagy számmal gyűlt össze a kiállítás területén. A mécsarnok bejáratánál a történelmi kiállítás teljes számmal egybegyűlt bizottsága fogadta Ő Felségét, ki a közönség folytonos éljenezése közben ment be a kiállítási épületbe. Ő Felségét beható szemle. után legmagasabb megelégésedet fejezte ki a látottak felett, s az időközben még nagyobb számmal felszaporodott közönség éljenezése közben távozott.

— Orosz fenyegetések. —

Konstantinápoly, aug. 31. (Az „Aradi

Közönség” eredeti távirata.) Said pasa ktlügyminiszterrel folytatott beszélgetés közben Nelióff orosz követ kiállításba helyezte Bulgária megszállását Oroszországnak által. Sándor fejedelem visszatérése — így mondta az orosz követ — a polgárháborút és az anarchiát fogja feloldani. Nelióff még hozzátette, hogy ha az ellenforradalom folytán csak egyetlen orosz alttalvó haza is meggöbörülne, Oroszország kényszerítve lenne közbe lépni.

Az aradi csapatok uton.

(Saját tudósítókól.)

Nagyvárad, aug. 30.

A Nagyváradra meneteli aradi csapatok Barankonál — mint már mult alkalommal említtünk — egy zászlóalj gyalogság és 2 legű tüzérség erősöbödve, képezik a 34. gyaloglandárt Kuttig vezérőrnagy parancsnoksága alatt.

Barakonyán f. hó 26-án reggel 4 órákor elindulva, Bólfényeren át Tenke felé haladtak, a hol találkoztak az ellenséges 33. gyaloglandárral, mely Tenke várost meg-

Ebből magyarázható meg, hogy ha valaki hypnotikus állapotban valamely megbízatást teljesít, erről a fölébredés után egyáltalán semmit sem tud, hogy az értékes anyagot valakinek átadja, ezt nemcsak akaratlanul megtette, hanem később teljesen el is felejtette.

„Bocsánat, orvos ur,” szolt közbe Kronfeld. „Hall ez ember valamit abból, a mit mi itt most beszélünk?”

„Egy szót sem! Megparancsoltam neki, hogy ne halljon és nem is hall!”

„Ezt még be kellene bizonyítani, tisztelt kártárs ur!” sugta a hiteltlen orvosok egyike.

Dr. Neuberger néhány sort irt egy papírszeletrre és átnyújtotta azt a rendőrtanácsosnak. Ez elolvasta és aláírta. Azután átadta Ehlernek.

„Gondoskodjék erről.”

Pár percz múlva s detectiv egy vaktöltéssel fölött rovert hozott be, de ug, hogy Holzer azt nem látította. Egyet villant; mindazon urak, kik el voltak készülvé a lövésre, összerendeztek, csak Holzer maradt mozdulatlan.

„Megyőződtek?” kérdé Kronfeld.

„Teljesen!” jelenté ki Kronfeld. De ön nem fejezte be még előbbi szavait.”

„Az atartam mondan, hogy Holzer András, ha en megparancsolom neki, a mai nap összes eseményeire emlékezni fog. Azon helyzetben lesz, hogy a történelmi legparóbb részleteit elmondhatja és kérdés, hogy tanácsos ur kívánatosnak tartja-e, hogy ez az egész társaság jelenlétében történjék.”

„Igazan van, orvos ur,” viszoná a tanácsos, „magam is gondot tartm erre. Hogy ha ilyen vallomás további bizonyíték nélkül jogérvényesnek volna tekintet, akkor nem lenne senmi aggodalmunk; a bűnösöknek megjelölt személyek elfogatásának azonnal meg kellene történnie.”

(Folyt. köv.)

A feltalálhatlanok.

— Regény. —

Írta: Pernet Frigyes.

(84-ik folytatás.)

XXXIV.

Titokteljes tolvajlás.

„Czél szerű lenne, ha ön alkalmazottját elem vezetné”, jegye meg a rendőrtanácsos. Gondolja, hogy engedelmessékné fog, ha tudja, hogy hová kell mennie?”

„Föltétlenül.”

„Akkor jól van! így legalább megkíméli magát a kényszerelövezetés kellemetlenségeitől. Hozza el őt; várni fogok reá.”

„Pár percz alatt teljesítem kívánatát.”

„Nem lenne talán czél szerű, hogy valakit önnel küldjenek?”

„Egyáltalán nem; mindenről jól állok.”

„A bankár eltövezott.”

„Megengedi nekem rendőrtanácsos ur, kérdé Ehler, reszkette az igazgatóságtól, hogy eközben dr. Neuberget elhívjam?”

„Kísérleje meg; talán megtalálja őt.”

XXXV.

A megzavart kihallgatás.

Mikor Morgenstern bankár visszatért Holzer Andrásnak, a tanácsos irodájában uj alakokat talált. Az azzalnal, melyből előbb a detectiv ült, most egy rendőrbiztos foglalt helyet; Más két ur, kik mint kerületi rendőrorvosok lettek bemutatva, a különös látogatók számára színt zöld keretben helyezkedtek el és a bankár karos székében dr. Neuberger ült, élénk beszélgetésbe merülve a rendőrtanácsossal.

„Nos, magánál hozta alkalmazottját?” kérdé a rendőrtanácsos a bankárt.

„Hogyne. Az előszobában várakozik.”

„Akkor tehát rögtön kiballgatjuk.”

szállva tartotta, s erőre nézve egyenlő az előbbivel, parancsnoka Petrovic vezérőrnagy.

A feladat a következő volt: Az ellenség 33. gyalogdandár visszahúzódik Szalonta felé s azt a 34. gy.-dandárnak üldözni kell; feltéve, hogy a Körös-hid el van rombolva és az átjárás azon lehetetlen.

A 34. gyalog dandár támadott a Tenkét megszállva tartó 33. gy.-dandárra. Harczvonalba ment először a 33. ezr. IV. zászlója, a 39. gy.-ezr. IV. és a 101. ezred IV. zászlója; ezek kezdték meg a támadást a jobb szárnyra, s irányozva azt az elrombolt Körös hídra, a dandár másik fele Halezky ezredes vezénylete alatt (a 46. gy.-ezr. I. II. és III. zászlója) a balszárnyra vetette magát, s miután a Körösön átgázolt, az ellenséget visszavonulásra kényszerítette Pályi-ig. Később az ellenséges jobb szárny is lassan visszahúzódott; az üldöző 33. ezr. IV. zászlója és a 30. ezr. IV. zászlója szintén átgázolt a Körösön, míg a 101. ezr. IV. zászlója a hídra vonult át, felvételt adva, hogy a velük levő műszaki katonák a hidat helyreállították.

Az ellenség Tenkéről kiveretvén, Hosszaszög felé húzódtak; e helyt állították fel az előőrseket délután 4 órakor a 33. ezred IV. zászlójából.

E napra a fentebb említett zászlójai na gyon meg volt erőltetve, több mint 30 kilométert gyalogoltak számtalan erdőn, halmas vidéken, még a Köröst is átgázolták és azon fölül megérkeztek utánok adták az előőrsi szolgálatot.

Augusztus 27-én az ellenség üldözése folytatott Szekelytelken át Pályi-ig, hol az ellenség védő állást foglalt, de ezalkalommal is visszavetett. Folyó hó 28-án a 34. gy.-dandár Oláh-Apáti felé haladt, az ellenség pedig váratlanul az ábruházi erdőszélén támadást intézett s itt az összecsapás igen heves volt. Az Oláh-Apáti tartott rövid pihenő után bevonult végre mindkét dandár Nagyváradra, hol d. u. 3/4 2-kor már mindannyian elvoltak szállásolva. A hosszú menetelés és a gyakorlatok igen fárasztók, de annál tanulságosabbak voltak. Augusztus 29-ig pihenő, 30-án folytatása a hadgyakorlatoknak.

—1.

Az „Aradi Közlöny” előfizetési feltételei:

Helyben házhoz hordva:	
Egy évre	12 frt — kr
Félévre	6 —
Negyedévre	3 —
Egy órára	1 —

Vidékre postai székkel küldve:	
Egy egész évre	14 frt —
Félévre	7 —
Negyedévre	3 50 —
Egy órára	1 — 00

Az előfizetési pénzeket kérik a hó végig az alólírott kiadóhivatalhoz czimezve be küldeni.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel. Arad, 1886. évi szeptemberhóban

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala

NAPTÁR.
Szeptember 1. Szerda. Róm. cath. napt. Egyed. apát. Prot. napt. Egyed. Görög-ország. napt. (aug. 20.) Samuel pr. Nap két 6 ó. 18 perc, nyug. 6 óra 40 p.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Tabajdi Károly** főispán egészségügyi állapotában öröndetes változást jelezhetünk. A ház megszűnt és evvel természetesen a válás jogbrafordult. Ennek következtében, — daczára, hogy még hosszabb ideig fog felelődni — nemcsak átvendí hivatalos teendőinek ama részét, melyet orvosai engedélyével elvégezhet.

— **Visszatartott kérelem.** A törvényhatóság tagjai nem lévén megegyedve a vallás- és közoktatásügyi miniszter arra rendszerezvén, hogy ő a miniszteri rendeleteket közzéve, a kir. tan. elnyelő útján kapják kezükbe, ama kérelemmel járultak a miniszter elé, hogy ezután rendeleteit közvetlenül hozzájuk juttatni kegyeskedjék. A miniszter azonban nem találván e kérelmet indokoltnak, válaszában oda nyilatkozott, hogy régi rendszerét ezután is megtartja.

— **Az aradi ipartestület** előjárásának havi ülése ma szerdán d. u. 5 órakor fog megtartatni. Ez ülésen a szabadság végett bejelentett tanoncok ügyei is tárgyalatni fognak.

— **Tanárválasztás a kereskedelmi középiskola tanszékére.** Az aradi kereskedelmi középiskola felügyelő bizottsága tegnap délután ül össze a városi házban, hogy szavazatot állít döntsön a kereskedelmi iskola tanszékére pályázók választása fölött. Pályázott összesen nyolc tanár, kik közül három jelöltet is, és pedig: Balassa, dr. Berényi és Somogyi. A 12 szavazat közül tizenegy Somogyira, a székesfehérvári kereskedelmi iskola magyar és német tanáraira esett, ki szeriat megválasztott. Oradókka kérelmet nyújtott be a francia nyelvre: Róza Antal és Halmi Adolf, a kereskedelmi földrajza: Hantoch János, a menedzselgatra: Dancs Ferenc és tételeimre: Vargha Ottó. A választó bizottság ülése 7 óra után ért véget.

— **Megjutalmazott iparos tanoncok.** A király O Felsége ittéltek Neu man n testvérek egy alapítványt tettek (10,000 frt), melynek kamataiból a legszorgalmasabb iparos-tanoncok legyek megjutalmazandók. Az idei díjak kiosztása tegnap volt a polgármesteri hivatalban, a mikor is a következők tanoncok részesültek 50—50 frt jutalomban: Csóty Nándor bádögostól Naghold István, Egartner Ferenc kékfőzőtől Erbeszker Nándor, Geher Károly asztaltól Hirsch József és Reiner Ede őristól Szabó József.

— **Kinevezés.** A király O Felsége Kovácsy Albert vizsnai járásbírósi albirót, az ó-radnai járásbíróshoz járásbírósnak nevezte ki.

— **Megszökött kereskedő.** Saly Dezső, kinek a fúton volt vaskereskedése, de a ki ezelőtt pár héttel csődöt mondott, f. hó 30-án megszökött Aradról, a hatóság üldözése elől. Ő neki ugyanis egy Balogh nevű parasztagazda volt adósa 160 frttal, mely összeg természetesen a csőd kimondása után nem őt illette többé, de érvel mit sem törődve, az említett napon találkozott Baloghgal és pénz láva meg nála, a 160 frtot erőszakkal elvette tőle. A paraszt gazda följelent a dolgot, mire a rendőrök elmentek felkeresni Salyt, de sehol sem találták és mint később értesükré jutott, Saly a pénzzel együtt megszökött. Eddig csak annyit deríthettek ki, hogy utját Kurtycsnak vette.

— **Talált zálogjegyek.** Két darab zálogjegyet találtak tegnap, melyeket igazolt tulajdonosuk a rendőrségnek átvehet.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** Az „Aradi zsidó-koma- és chesed-gemiluth-egyesület” által felterjesztett alapszabályokat a miniszter a jóváhagyási záradékkal ellátta.

— **Az aradi iparos ifjak önképző- és betegegyelőz egylete** ma este 8 órakor rendes választmányi ülést tart, melyre a t. választmányi tagok ez uton is meghívja az előlélek.

— **Tüz Galsán.** Szöllősy György galsai lakos háza tegnap éjjel kigyult s teljesen leégett. A vilgosi tűzoltók Valerián alparancsnok vezetése alatt az olási munkálatot a szokott huzgalommal végezték, miert közönséget érdemelnek. A galsai ócska szivattyút használhatlan állapotban hozták oda az emberek a tűzhöz, előfogat nemléteben. A pár év előtt vett új szivattyú javításra vár s így a tűzhöz se vitették. Szerencse volt a csendes idő, más-kép a galsaiak szomorú napra virradnak. Az épület biztosítva volt az I. magyarnál; a kár mintegy 300 frt.

— **Talált állatok.** Don Nicolae glogovázi csász. az ottani legelőknél egy 5 frt értékű lovat talált bitangsgábn. Szlavik József ötvenesi juhász pedig egy 8 frt 50 kr. értékű juhot a határszéli földéken. Az állatok az esetben, ha tulajdonosuk nem jelentkezik, el fognak árvereltetni.

— **Megszökött szolga.** Szoneli Antal mezőtúri illetőségű szolga, gazdájától Józsa Sándortól 25 frtot lopott s vele megszökött. Körözök.

— **Az aradi polgári örvészegylet** által augusztus 29-én megtartott rendes lövészet eredménye: A díjat szögölésre nyerte Kovácsy Gábor.

Szög 4. 3. 2. 1.	
Kovácsy Gábor	2 5 14 25
Klein Ignác	— 8 25 13
Br. Baillon József	— 8 14 12
Müller Gyula	— 8 10 9
Reiner Ede	— 2 1 2
Staubberger József	— 1 1 1
Összesen:	2 32 63 62

Hazánk és a főváros.

— **Az új lovas-laktanya zárkóletélteli ünnepe,** mint tegnapi lapunkban táviratilag jeleztük, hétfőn délelőtt tartott meg a fővárosban, a király O Felsége jelenlétében. Táviratunk a megnyitási főbb mozzanatairól már értesíté olvasóinkat, s most még csak azt említhetjük meg, hogy O Felsége az egész épületet s az összes berendezést mintaszerűen találta s e fölötti örömet és meglepődését többszörösen ki is fejezte. A zárkóletélteli okmányban, melyet O Felsége aláírt, részletesen el van mondva az építés történetének minden jelentős mozzanata, a költség (1 millió 946,395 frt) a miibe került s a névsora azoknak, kik az építés idejében a községi kormány élén állottak, az építést vezették s az építő-bizottság tagjai valának. Az okmány fohászja ez: „Isten áldása legyen e művön és lakóin.” Aláírták a négy polgármester és a főjegyző. A király O Felsége után József főherczeg és Coburg herczeg is aláírták az okmányt, majd utóbb a jelenlevő miniszterek, tanácsok, államtitkárok. Midőn gróf Pejacevich hadtestparancsnokra került a sor, O Felsége kérde: „Hol a szemvege?” „Ott-hon felejtém, Felség!” „Ime az enyém.” S odaadta a magáét. Az ünnepélyesség végzetével a király az összegyűlt nép felkes éljenzése között a budai várakba hajtatott.

— **Porosz katonák a történelmi kiállításán.** A porosz katonai küldöttség, mely a Budavár felszabadításának kétszázados évfordulója alkalmából rendezendő ünnepélyességekben részt fog venni, a hétfői esti vonattal érkezett Budapestre. Berlinből reggel utaztak el a küldöttség következő tagjai: Schlichting altábornagy, az első testőrgyaloghadosztály parancsnoka, Etdorf ezredes, a trónörökös nevét viselő első leltéporoz gránátos-ezred parancsnoka, Schleinitz ezredes, a testőrvérszerez parancsnoka, Kalkstein százados a Sándor czár nevét viselő testőrezrednél; Dohna gróf százados, Cerutti K. alezredes és Kókai Milovanovics alezredes; Bécsben családokhoz hozzájuk: Wedel gróf ezredes és Marquise de Pongé ezredes. A kilencz küldöttség este kilenc óra után érkezett meg az osztrák-magyar államvasutak budapesti pályaházába, hol Resch ezredes a király O Felsége szírnagyaként, Ráth Károly meg

Gerlóczy Károly polgármester és a rendőrség képviselője fogadták. Ráth főpolgármester üdvözölte őket, mire a küldöttség tagjai köszönetet fejeztek ki Resch szírnagysegédnek, a ki a fővárosban való napi napi tartózkodásuk alatt kaluzk lesz, a Hungaria szállóiban levő lakásukra köszöztak.

— **Ebéd az udvarnál.** Hétfőn délután 4 órakor Budán a királyi palotában udvari ebéd volt 24 tételre, melyen O Felsége mellé még a következők vettek részt: a király jobbján B. Orszay Béla O Felsége személye körüli miniszter, továbbá grf. Szapáry Gyula, br. Kemény Gábor, gr. Széchenyi Pál, br. Fejérváry Géza és Fabiny Toophil miniszterek; a közös hadügyminiszter gr. Byland-Rheidt tábornagy, Ráth Károly főpolgármester, br. Popp altábornagy főhadsegéd, Benkeő őrnagy, br. Weber kapitány, Kolossyváry kapitány, Pápay udvari tanácsos, Lanyi főorvosorvos, végül az ordonancistisz és az őrség parancsnoka. Az ebéd után O Felsége hosszabb ideig cserclet tartott, mely alatt a jelenlevő miniszterek mindegyikével társalgott. A társalgás tárgyát majdnem kizárólag az új laktanya kezepte s O Felsége többszörösen emelte ki Budapest közönségének áldozatkészségét és örömet fejezte ki a laktanya építésének sikerüle fölött.

— **Egyházmegyei bekebelezés.** Nagyon fontos s a hazai protestantizmus történetében eddig páratlanul álló esemény történt folyó hó 18-án Kismárkon. Ekkor fogadták és bekebelezte be ugyanis a tiszaí ág. h. ev. egyházkerület az erdélyi száz egyházkerülettel elvált 11 magyar egyházat (bárcsági székelyek, hétfalusi csángók) mint 8 eddigi esperességgel egyenjogú 9-ik esperességet. A változás fontossága különösen abban rejlik, hogy ez egyházi levét közik eddigi consistorialis jellegűket, s ezentul mint minden magyar evangélicus püspökség, szintén presbyterialis szerkezettel fognak birni.

— **Faluk réme.** Szászfalu ugoesamegyei község lakosait egy a Tisza felőli oldalon a tengeri között tartózkodó szörnyeteg tartotta rétegebben. Ugyannyira, hogy mezőre menni, vagy a malomba egyedül senki se mert. A szörnyeteg, mint azt szavahihető százfalusiak állítják, emberlaku, nagy szakállal, kopasz fejjel s teljesen Adám kosztumban jár. Eledele tengeriszárból, berkenyéből és nyers tökből áll. A férfiakot egy kicsit tart, de a nőket és gyermekeket megtámadta. Nevezett község elhatározta, hogy a szörnyetgre hajtóvadászatot tart s arra minden fegyverfogható férfi puskával, vaslival és minden kindogható hadi eszközökkel felszerelve ki is állott s megkezdte a nagy hajtás. A puskások s hajtók az említett területen kört képezve, húzódtak összebb-összebb s mikor a kör egészen összehúzódott, meglátták a szörnyetget egy pajtában aludva. Meg volt tébá a nagy örömben, de a lesz az a bator, a ki megfogja. A mint ezen tanakodának, a szörnyeteg felébredt s villámsebességgel rohant a hajtók zart sorainak s azt keresztul törvén, elmenekült a tekeházi határra s most már Tekeháza községet tartja rétegebben. A kérdéses szörnyeteg — hitelen forrásból merített adatok szerint — Szászfalu, F.-Ardő és Tekeháza községek határain is garázdálkodott, hol állítólag néhány gyermeke is megmárt. Alkalmassal valami szerencsétlen örült, ki rettegebben tartja a nevezett községek lakóit.

— **Rövid hírek.** Kárpó Ferenc táblai tanácselnök a bírói kar e kitünősége, állandó szembaja miatt beadta nyugdíjaztatása iránti kérvényét. — Csernátony Lajos országgyűlési képviselő Ostendéből hazakereszt; utközben Berlinben is időzött. — Nyaraló felszentelése. Klottid főherczegnő kivánatára Császka György püspök vasnap fényes segédlettel felszentelte a főherczegi család tátrafűredi nyaralóját. — Lengyel vendégek lesznek az idén a tokaj-hegyaljai szüretnek. Fogadásukra nagyban készülnek.

A nagy világ.

— **A nagy vasuti szerencsétlenségéről,** mely a déli vaspálya vonalán Mödling állomás mellett történt, s melyről tegnapi lapunkban már röviden megemlékeztünk, utjában a következő közelebbi részleteket közölhetjük. A bécsi-újhegyi gyorsvonat, mely esti 7 1/2 órakor Bädenben számos utat vett föl, Mödling előtt nyílt pályán megállni volt kénytelen, mert az állomáson a sinek el voltak foglalva. Negyedórával később Bécsből elindult egy helyi vonat, mely érthetetlen okból nekiment a Mödling előtt megállított gyorsvonatnak. Az előbbi vonat utolsó kocsija sértetlen maradt, ellenben az utolsó előtti ezt megelőző koci teljesen egymásba furdott. Az összenéközést halotti csend követte, de már nem sokára iszonyú javeszések hallatszott. Köröskörül sürü homály uralkodott, az utasok mint örültek ugráltak a kocsikból és az összezúrt két kocsiból a sebességgel vészkiáltása hallatszott. Mintegy negyedórát tartott a zavar, míg Mödlingből megérkezett az első segítség. Fáklyafény mellett fogták hozzá a mentési munkálatokhoz. A súlyosan sebesülteket a fűre fektették, meg azokat, a kik könnyen sérültek meg, szélszertűbnek tartották gyalog indítani Müllingbe. Különben azok is, kik sértetlenek maradtak, siettek be Mödlingbe, hogy az iszonyú jelenetnek szemtanúi ne legyenek. Még szerencse volt, hogy a kocsikban aránylag kevesen voltak. A halottak közt találtak egy 10 éves leánykát, a ki a sző szoros értelmében összezúratott, továbbá egy 18 éves leányt, egy körülbelül 30 éves férfit, s egy 50 éves nőt. A súlyosan sérültek első szállítmánya éjjel 11 1/2 órakor érkezett Bécsbe. A déli vasut indóházban tömördek nép állott, agódrá a tavollevők sorsa miatt; sokan rokonaikat, barátait és ismerőseiket keresték. Mundy báró, továbbá négy orvos várta az önkéntes mentő társulat képviselőit, a sebesülteket, a kiket rögtön ápolás alá vettek.

— **Bitó a szinpadon.** A chicagói törvényszék a nem rugiban előt folyt anarchista-pőr alkalmából fides ajánlatot kapott. Egyik színház igazgatója tette. Megírta benne szépen, hogy a tárgyalás végéle legalább látja, nyolcz anarchistát halálra fognak ítélni. Aztán kiszámította, hogy egy kivégzés az államnak ötszáz dollárjába kerül s így a nyolcz eljélt négyezer dollárnyi kiadást fog okozni. Ő, ugymond,

hajlandó e költsékes terhélel könnyű szerral megszabadítani az állam budgetjét. Adják át neki a nyolcz halálra ítéltet. Ugyis új darabot készul előadati s abban egy kivégzési jelenet is előfordul. Szinpadí rendez szokás szerint, persze, csak kitömött figurát vonathat a bitóra; de szivesen nyujtana közönségének idegrázóbb látványt is. Kész a kitömött alak helyett minden este egy-egy elítéltet akasztani föl a szinpadon, még pedig a rendes állami bakó által. A bíró igaz amerikai flegmával csak annyit felelt az ajánlóknak: várja be az ítéletet, a jury még nem nyilatkozott.

— **Szerény tudos.** A villamos táviró föl-találója, Weber Vilmos tanár, megérdemelt övökijában részesült a mult heten. Göttingában, hol esondés elvonultságban él, tudorsága hatvanadik évfordulója alkalmából lepte meg üdvözöl feliratokkal, a város díszpolgári oklevéllel, a kormány érdemrenddel. Mindez egészen titokban készült, mert tíz évvel ezelőtt, mikor felszázados teuri jubileumát akarták így megemlékezni, Weber úgy eltűnt az ünnepek elől, hogy kárba vesztet a készülődés. Most azonban sikerült a meglepetés. Az agg férfi, ki hajdan egy tanártársával az ottani egyetem és csillagászati orvony közt tette első kísérleteit a villamos távirással, büszkén láthatja, hogy találmánya azóta sok jeles elme által nagyra fejlesztve, a modern élet és haladás egyik legfontosabb tényezője lett.

— **Rövid hírek.** „Don Juan”, Mozart operája első előadásának az idén lesz száz éves jubileuma, mit a salzburgi Mozarteum fényesen meg fog ünnepelni. — Stefánia trónörökös az utóbbi időben szembajban szenvedett, mely azonban már tökéletesen elmúlt. — Triesztben szombat déltől vasnapra délig 10 ember betegedett és egy halt meg choleraiban. — Uj bosnyák száradok. O Felsége elrendelte, hogy a négy boszniai zászlóal egy-egy századdal megoldassék. — Chevreul francia tudóst hétfőn századik születésnapja alkalmával a párisi academia lelkes ovacziókban részesítette. — Chicagóban a villám egy löpőgyárba ütött s azt légebe röpítette.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Nem itétek halálra.** A budapesti kir. Curia szüneti büntető tanácsa hétfőn Lupuleszk u Szeráfin gyilkossági büntőgyét tárgyalta. A vádolt Babet községben Sera Vikentit és ennek feleségét Sera Mariát baltával összevagdalta, mert egy veregájtási ügyben köztük egyenlenséget támadt. A lugosi törvényszék Lupuleszkut kötélt általi halálra ítélte. A kir. tábla a halálos ítéletet helyben hagyta. A Curia, az előre megfontoltságot nem találta bebizonyítottának s a vádlatot életfogytig tartó fűháza rá ítélte.

— **A primadonna uszorapere.** Mint már több ízben említettük, Pálmai Ilka, a népszínház művésznője uszora vétsége miatt büntügyi följelentést tett Reisz Dávid és Weisz Mór budapesti lakosok ellen. Ez ügyben a budapesti törvényszék hétfőn a következő határozatot hozta: Szabadlábban levő vádolt, Reisz Dávid, szemézt születésű 48 éves izraelita, nos, ír, olvas, sajátvétségért büntetve volt magánzó, a Kopp József, Rosenauer Mátyás és Tauszky Miksa által panaszolt, az 1883. évi XXV. t.-cz. 1. és 2. szakaszába ütözö három rendbeli uszora vétsége miatt további szabad láb hagysása mellett v ad alá helyeztetik s ügyének végtér-gyalgására határnap a jelen végzés jogerőre emelkedése után fog kitűzteni. Ellenben a Pálmai Ilka, Eisenberg József, Hrubí Ignác és Breitner Johanna által panaszolt uszoravétségek tekintetében a további eljárás megszüntetetik és a Pálmai Ilka által betérjesztett jegyzőkönyvekre s egy jegyzőkönyvrőz csatolt 1400 frttól kiállított válto tulajdonosának visszaadati rendeltetik. A Pálmai Ilka által Reisz Dávid veje, Weisz Mór ellen uszora vétsége miatt tett följelentések, mint büntvdi eljárásra alkalmatlanok, — félretételemek.

KÖZGAZDASÁG.

— **Lótenyészési jutalom-díjazás Pankotán.** Az aradmegyei lótenyészési emelésére engedélyezett lótenyészési jutalomdíjazás f. évi szeptember hó 5-én Pankotán fog megtartatni, mely alkalommal következő államdíjak lesznek kifizerve.

I. Sikerült szőpöcsökkel bemutatott anyakanczak számára, melyek jól ápolat, egészséges és erőteljes állapotban vannak s jó tenyészkancaik kelteivel birnak.

Első díj	12 darab magyar arany.
Második díj	10 — — —
Harmadik díj	8 — — —
Negyedik díj	6 — — —
Ötödik díj	5 — — —
Hatodik díj	5 — — —

II. Hároméves kanczakcsók számára, melyek kitűnő tenyészéppeséget ígérnek:

Első díj	10 darab magyar arany.
Második díj	8 — — —
Harmadik díj	6 — — —
Negyedik díj	5 — — —
Ötödik díj	5 — — —

Minden tekintetben kitűnő mèn és kanczakcsókát a kitűnőtt díjakból pályázaton kívül is jutalmazhat a díjazó bizottság. Ezen államdíjakra pályázhat minden aradmegyei tenyésző, ha közsegeljárói bizonyítványal igazolhatja azt: hogy a szőpöcsökkel bemutatott anyakancza már a csikó születése előt sajátja volt, vagy pedig hogy a kiállított három éves kanczakcsikó egy, az ellés idejekor birtokában volt anyától származik és általa neveltetett. A pályázatok csak az angol telivér lovak vannak kizárva, — minden egyéb fajú — akár nagyobb, akár kisebb tenyésző által nevelt lo, az azonban valamely ménestulajdonos vagy bármely más díjnyertes pályázó a nyert aranydíjat a közügy érdekeiben a helyszínen ujtart pályázatot alá kívánna becsatolni, ugy kitűntetésül a díjak szerint fokozatosan osztályozott arany-, ezüst- vagy bronz-díszlevelet fog nyerni. A bemutatott lovak megírása, valamint az odaírt díjak kiosztása is, egy e végre alakult vegyes szakbizottság által azonnal a hely-

színen fog eszközöltetni. Hogy a díjazó bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, kötelez minden pályázó a kijelölt nap reggelre a pankotai helyhatóságig jelentkezni, hol további utasítást nyerend. Kelt Budapestben, 1886. évi július hóban, a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium.

Szösszlet.
(Aug. 31.)
(B.) Az utlet szilárd. Készárny nagyban 28.75—29. kicsinyben 29.50 hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatozsdo.
(Aug. 31.)
A forgalom 18,000 mm, 5 kr. drágább. Őszi buza 8.72—8.74, tavaszi buza 9.38—9.40, ősz zab 6.32—6.33, tavaszi zab 6.71—6.72, új tengeri 6.71—6.72, repce 9.75.

Budapest, augusztus 30. (A z „Arad Közlöny” eredeti távirata.) Az esti tőzsde zárlati árfolyamai: Magyar aranyárjék 107.50; magyar papírjárdék 94.60; magyar hitelbank 228.25; osztrák hitelbank 278.60; London 126.40; Páris 49.95; magy jelzálog-hitelbank —; magyár leszámítoló- és pénzváltó-bank —.

Hivatalos árfolyam

a budapesti áru- és értéktőzsdcn 1886. évi augusztushó 31-én.

Magyar aranyárjék 6 sz.	107.50
Magyar aranyárjék 4 sz.	94.60
Magyar papírjárdék 5 sz.	152.—
Magyar vasuti kölcsön	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1. kib.	128.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 2. kib.	118.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 3. kib.	104.75
Magyar földterhermentesítési kötvény	104.75
Magyar földterhermentesítési kötv. záradék	104.75
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	104.75
Temes-bánati földterhermentesítési kötv. zár.	104.75
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	104.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv.	104.75
Magyar szőlőszámváltási kötvény	100.25
Magyar nyereséjny-sorsjegy-kölcsön	130.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	136.75
Osztrák járdék papírban	84.50
Osztrák járdék ezüsterben	84.90
Osztrák járdék aranyban	117.50
1860-iki osztrák államsorsjegy	141.25
Osztrák-magyar bankrészevény	860.—
Magyar hitelbankrészevény	288.25
Osztrák hitelintézet részvény	278.30
Cs. és kir. arany	5 93
Ezüst	—
20 frankos arany (Napoleon'or)	10.—
Német bírodalmi márká	61.80
London (3 havi váltókért)	126.40
20 márkos	12.36

IDEGENEK NEVSORA.

(Aug. 30.)
Felherczegszálló. Karscsenyi N. városi kapitány, Budapest. Kőrér Zoltán, ügyvéd, Budapest. Nagy I. tanácsos. Temesvár. Görner Antal, gazdaszt. Makó. Klein J. közevölt. Temesvár. Juelitné, hivatalnok neje, Szabadka. Reiter J. utazó, Szatmár. Stricker W. utazó, Bécs. Schmecherer J. keresk., Bécs. Kobicek keresk., Prága. Jankó M. keresk., Budapest. Weiner Hugó, keresk., Kápolna.
Telherczegszálló. Grünhut János, keresk., Budapest. Richárd György, bizt. ügynök, Budapest. Lazutói István, birt., Kovácsháza. Siket Traján, kir. posta-felügyelő, Nagyvárad. Krausz Adolf, keresk., Bécs.
Vaspálya-szálló. Megyesy Károly, tanár. Schmidt Norbert, szerkesztő, Kolozsvár.
Három király-szálló. Ignácz Mihály, kevermes. Kohn Bernát, keresk., Václav. Kohn Izidor, Marosillye. Szeustianu József, peblános, Szt. Mihály. Juhász Gábor, birtó, Domboratos. Aron Dávid, keresk., Nadas. Tóba János, tanító, Török-Székács. Rieger Márton, tanító, Teschen-Székács. Juhász János, birt., ombátor. Ulyaszé Gusztáv, m. kir. p. ú. fogalmazó, Temesvár.
Nádor-szálló. Kovér István, kinest. birtó, Mez. es. Novák István, kir. jbró, Pécska. Hofbauer, királyi jbróné és családja, Vilagos. Berker János, földbirt., Sajtény. Bleier S., földbirt., Nagylak. Truduan Ferenc, keresk., Algógy.

Aranycsillag-szálló. Capetin Jon., tanító, Greovác. Farkas Árpád, gyógyszerész, Budapest

Felölés szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Nyilttér.*

Arad sz. kir. város mélyen tisztelt közönségéhez!

Allami bonyodalmakból eredett hosszú szenvedés — az aradi várban 6 1/2 esztendőig tartott fogság — és 9 várvakozás után egy nagylelkű emberbarát közbenjárása folytán, helyben mint városi kiadó alkalmazást nyertem.

E kegy nagyrabecsülésében magának, ki korra nézve már előre haladott valék, feladatult kitűztem, hogy ezen állomást semmi esetre sem cserélem föl mással, hanem hogy benne megmaradjak addig, míg testi erőim megengedik — Sikerült 30 éven át, ezen nagy tevékenységet igénylő szolgálatot teljesítenem. — Most pályámonk végén a mélyen tisztelt városi közönség és nagyrabecsült hiv

Legjobb minőségűnek elismert
dohányzsineg,
 kézimunka, a legjutányosabb áron
 kapható 516-33
Reich B. Károlynál
 Arad, Szabadság-tér 1. sz.

649-886. sz.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. vallás és oktatási miniszterium az 1886. évi márczius hó 31-én kelt 7696. sz. rendeletével a gurbai gör. kath. pap laknál teljesítendő javítási munkák összes helyreállítását 1060 frt 67 kr. összeg s 100 kézi és 9 igásnapszám erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1886. szeptember 9-ik napjának d. e. 10 órájára az aradmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végr. hajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 10 százalékos bántárpénzrel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1886. augusztus 25.

539-1.3 Az aradmegyei kir. államépítészeti hivatal.

**Szőnyegek,
 matracok,
 paplanok,
 butorszövetek
 nagyválasztékban,
 csodálatos olcsó árak mellett**
 458-14.16 kapható
REICH B. KÁROLY
 gyári raktárában,
 Arad, Hermann-udvar.

Órák

HUSSERL J. VILMOS és TÁRSA
Aradon.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel tiszteletteljesen tudatni, hogy Aradon,
 Deák Ferencz-utca 42. sz. s.
 a takarékpénztári épületben mindennemű legkitűnőbb szerkezetű zseb-, inga-, schwarzwaldi- és ébresztő-
ÓRÁKBÓL
 nagy raktárt nyitottunk.
 Mindenféle órákat a legjutányosabb árakon és kiváló előnyös feltételek mellett
 részletfizetésre
 is elárusítunk.
 Mindenféle **órák javítása** gyorsan és pontosan eszközöltetik, a legjutányosabb áron **két évi jótállás** mellett elvállaltatnak.
 Beccses látogatását kéri

kiváló tisztelettel:

Husserl J. Vilmos és Társa.

520-1.50

részletfizetésre is.

Hirdetmény.

Az aradi izr. hitközség tiszt. lt. tagjai értesítettnek, hogy a hitközség tulajdonához tartozó imaszékek az 1887. évre való bérbeadását f. é. szeptember 1-jén veendő kezdetét.

A jelenlegi bérlők, ha bérben tartott imaszékeket továbbra is megtartani kívánják, az imaszéki jegyeket az előjáróság által meghatározott bérdíj lefizetése mellett szeptember 1-től 15-éig bezárólag a hitközség irodájában a szokott hivatalos órák alatt vehetik át. Szeptember 16-ával az eddigi bérlőknek engedélyezett előjog megszűnik és mindazon imaszékek, melyekre nézve a jelenlegi bérlők nem intézkedtek, illetőleg a bérdíjt le nem fizették, azon naptól kezdve másoknak fognak bérbeadni.

Kelt Aradon, 1886. augusztus 30-án.

537-2.2 Az aradi izr. hitközség előjárósága.

Aradmegyei takarékpénztár. Zalogosztály.

Arverési hirdetmény.

F. évi szeptember 2-án d. e. 8 órakor, a fennebi helyiségben a következő számú lejáró arany- és ezüst zalogtárgyak fognak az „alapszabályok 36-§-a értelmében” a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett elárvereltetni, ugymint:

2093,	2490,	3097,	3253,	3337,	3397,	3483,	3681,	3909,
3944,	3990,	4055,	4074,	4091,	4148,	4200,	4220,	4254,
4277,	4423,	4534,	4661,	4762,	4789,	4968,	4997,	5002,
5039,	5059,	5101,	5179,	5192,	5233,	5276,	5322,	5329,
5406,	5494,	5533,	5551,	5560,	5709,	5835,	5855,	5871,
5892,	5893,	5898,	5909,	5910,	5911,	5930,	5938,	6015,
6127,	6150,	6199,	6209,	6214,	6226,	6235,	6236,	6238,
6248,	6268,	6275,	6303,	6308,	6309,	6310,	6313,	6327,
6332,	6341,	6355,	6363,	6373,	6391,	6398,	6406,	6407,
6430,	6458,	6505,	6526,	6533,	6545,	6556,	6561,	6562,
6571,	6577,	6589,	6597,	6599,	6606,	6612,	6642,	6657,
6661,	6673,	6678,	6690,	6702	és 6767 szám;	mely árveréshez a venni szándékozók ezennel tisztelettel meghívattak.		

Arad, 1886. augusztus 15.

508-3.3

Az igazgatóság.

2603-1886.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. tvszék mint tikkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. k. kincst. végrehajthatónak Tyesorán Gligor és társai végrehajtást szenvedők elleni 225 forint 3/4 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. tvszék területén lévő Kuviu községben fekvő, a 119. sz. tjkvben foglalt A+2. alatti szőlőre becsülve 196 forint az árverést 564 forintban ezennel megállapított kiküldetési árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az f. é. októberhó 8-ik napján, d. e. 10 órakor Kuviu községében megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kiküldetési árban eladandó fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. törvény 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadéképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bántárpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, a kir. tikkvi tvszéknek 1886. évi márczius 27-ik napján tartott üléséből.

536-1

Az aradi k. tvszék, mint tikkvi hatóság.

CACAO
 CHOCOLADE

VICTOR

SCHMIDT & SÖHNE

melyek az első bécsi konyhaművészeti kiállításán a legmagasabb díjjal, a kitüntetési oklevéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott védjegyük és ezüztük alatt valódiak. Kapható minden hírneves kereskedő urnál és csemegekereskedőnél, **Aradon**

ELIAS ARMIN urnál.
 Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.
Victor Schmidt & Söhne,
 es. kir. orsz. enged. gyárosok.
 Gyár és központi szétküldés. hely: **Bécs,**
 IV. Allegasse, Nr. 48. (a déli vasut mellett.)

SZÉCHENYI IRODALMI INTÉZET

ARADON.

(Nyomda: megyeház-utca. Iroda és kiadóhivatal: főtér, Neuman-ház.)

Elvállal mindennemű családi, magánügyi, kereskedelmi, hivatalos és egyéb

NYOMTATVÁNYOK

elkészítését, gyors, pontos és csinos kivitelben, mérsékelt árakon.

Az intézet irodájában (főtér, Neuman-ház) elő lehet fizetni az

„ARADI KÖZLÖNY”

ezimű napilapra, megjelen mint a fővárosi lapok, hétfőn és ünnepek utáni napokon is. A „Gombostű” ezimű havi közlöny az „Aradi Közlöny” előfizetőinek díjmentesen jár.

Kiadásában kapható Petrovsky bíró ur „A közigazgatási törvények és rendeletek” cz. műve, egy füzet ára 80 kr., továbbá az

IPARTÖRVÉNY

és az összes idetartozó rendeletek legteljesebb kiadása, ára 40 kr. (Ép most jelent meg.)

Az iskolai év kezdetével különösen figyelemzteni alólírott intézet a t. cz. szülőket és érdekelteket

iskolaszereinek,

ugymint: papir, toll, tinta, porzó, irón, tolltartó, tentatartó, tentaszárító, könyvbőrök, szijak, fűzetakaró mappák,

iskolatáskák, rajzeszközök,

(rajzpapir, deszka, rajzminták, czirkalmok, sat.) notesek (zseb-jegyzőkönyvek), táblák, kések, tentatartók, vonalzó, zsinetartók,

csinos kiállítású írófüzetek,

sat. sat. dus raktárára.

Ugyanott mindennemű papir, író- és rajzszerék, valamint beadványi bélyegek és postai értékjegyek kaphatók.